Գրախօսական

ՊԵՐՃ ԹԵՐԶԵԱՆԻ «ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՀԱՅԵԱՑՔՆԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ» ԳԻՐՔԸ

2008 թուականին, Եգիպտոսի մայրաքաղաք Գահիրէի մէջ լոյս տեսած է Պերճ Թերզեանի «Եգիպտահայ Հայեացքներ Պատմութեան Քաղաքականութեան Եւ Մշակութային Ժառանգութեան Մասին» խորագրեալ գիրքը, որ գրուած է արաբերէն լեզուով եւ կը բաղկանայ 308 էջերէ:

Գիրքին հեղինակը Եգիպտոսի հայ գաղութի նախապետներէն մէկն է: Ան կարեւոր պաշտօններ վարած է հայ ազգային մարմիններու՝ թեմական խորհուրդ, Հ.Բ.Ը.Մ.-ի մարմիններ, Հայ ազգային հիմնադրամի մէջ, եւայլն: Ներկայիս ան խորհրդատուն է «Արեւ» օրաթերթի արաբերէնով լոյս տեսնող համանուն յաւելուածին, որուն հիմնադրման գլխաւոր մղիչ ուժն էր: 1998-ի Յունուարէն ի վեր հրատարակուող այդ յաւելուածին մէջ ան ստորագրած է 40 յօդուածներ, որոնք ընդգրկուած են այս նոր գիրքին մէջ: Նախապէս, 1970-ականներու վերջերէն սկսեալ, ան ազգային թէ այլ նիւթերով յօդուածներ գրած է «Արեւ» օրաթերթին մէջ:

Հատորին «մուտք»-ի խօսքը կը պատկանի արաբերէն յաւելուածի խմբագիր Մուհամմատ Ռիֆաաթ Իմամին, որ նշած է, թէ «այս ծաղկեփունջը կ'արտացոլացնէ գրողին կեանքն ու գործունէութիւնը, անոր ինքնութիւնն ու նախասիրութիւնները»:

Գիրքին մէջ վերահրատարակուած են Պ. Թերզեանի հրապարակումները, լոյս տեսած «Արեւ»-ի արաբերէն յաւելուածներուն մէջ, Փետրուար 1998-Հոկտեմբեր 2002-ի եւ Մայիս 2007-Փետրուար 2008 ժամանակահատուածներուն, որոնց գլխաւոր նիւթերը եղած են հայկական կեանքն ու միջազգային կեանքը: Երկրորդի պարագային, ան յատուկ ուշադրութիւն յատկացուցած է պաղեստինցի արաբ ժողովուրդի ազատագրական պայքարին: Այս ծիրէն ներս, հեղինակը ներկայացուցած է Պաղեստինի, յատկապէս Երուսաղէմի եւ Բեթղեհէմի մէջ հայոց իրաւունքները, դատապարտելով հայերուն պատկանող կալուածները իւրացնելու իսրայէլեան լկտի փորձերը, որոնք «միջազգային իրաւունքի կոպիտ խախտումներ են»:

Տարբեր էջերու մէջ «Եգիպտահայ հայեացքներ...»-ու հեղինակը կ'անդրադառնայ հայ եւ քիւրտ ժողովուրդներուն նկատմամբ Թուրքիոյ ցեղասպան քաղաքականութեան: ՔԱԿ-ի ղեկավար Ապտուլլա Օճալանի Թուրքիոյ կողմէ առեւանգման առիթով գրուած յօդուածով մը ան դիտել կու տայ, որ անոր ձերբակալումը, դատավարութիւնը եւ մահապատիժը «պիտի չկարենան մարել քրտական ապստամբութիւնը Թուրքիոյ մէջ»: Անդրադառնալով համաթրքական

ծրագիրներուն, ան կ'ընդգծէ «թուրանականութեան մեծ վտանգը ոչ միայն Ռուսիոյ, Հայաստանի, Իրանի եւ շրջանային ուրիշ երկիրներու, այլեւ արաբական երկիրներուն համար»:

Շուրջ տասնեակ մը յօդուածներ, լրիւ կամ մասամբ, կը ծանրանան Հայոց Ցեղասպանութեան միջազգային՝ ներառեալ Թուրքիոյ կողմէ ճանաչման գործընթացին վրայ, հիմնաւորուած փաստերով ու փաստաթուղթերով մերկացնելով թրքական խեղաթիւրումները:

2000 թուականին, այցելելէ ետք հայերուս համար յատուկ իմաստ ու երկիւղածութեան մօտեցում ունեցող Տէր Զօր եւ Մարկատէ, Պերճ Թերզեան թերահաւատներուն եւ կեղծարարներուն կոչ կ'ուղղէ այցելել սուրիական անապատ եւ տեղւոյն վրայ տեսնել թրքական բարբարոսութիւններուն մինչեւ օրս հողի երես դուրս եկող անթիւ ու անհամար ապացոյցները՝ հայ նահատակներուն ոսկորները:

Հեղինակը իր ուշադրութենէն դուրս չէ ձգած մշակոյթի եւ արուեստի գործիչներն ու խնդիրները: Ան յօդուած մը ունի անուանի երգիծանկարիչ ու երգիծաբան Ալեքսանտր Սարուխանի հայկական ու եգիպտական ներդրումներուն նուիրուած: Տարբեր էջերու մէջ անդրադարձած է Սերօ Խանզադեանի եւ արաբ արձակագիրներ Նեժիպ Մահֆուզի ու Թաուֆիք Հաքիմի հանդիպումին, բեմադրիչ Ատոմ Էկոյեանի ու անոր «Արարատ» ֆիլմին: Պոլսահայ «Ակօս» շաբաթաթերթի խմբագրապետ Հրանդ Տինքի ահաբեկումէն անմիջապէս ետք անոր հրատարակած յօդուածը կը կրէ «Հայ ազգային նահատա՞կ, թէ թուրք ազգային հերոս» հարցական խորագիրը:

Պ. Թերզեան կը յայտնէ կարեւոր տեղեկութիւններ եւ հետաքրքրական դիտարկումներ, որոնք մինչ այդ կա՛մ մնացած են անյայտ եւ կամ չեն արժանացած ուշադրութեան: Անդրադառնալով 1977-ին Պեռնի (Զուիցերիա) մէջ Թուրքիոյ օրուան արտաքին գործոց նախարար Իհսան Սապրի Չաղլայանկիլին եւ հայ աւանդական երեք կուսակցութիւններու ներկայացուցիչներուն միջեւ գաղտնի հանդիպումին ան կը տեղեկացնէ, որ Թուրքիա տրամադրութիւն յայտնած է ճանչնալու Հայոց Ցեղասպանութիւնը իբրեւ «պատմական իրողութիւն, պայմանաւ որ հայերը, փոխարէնը, հրաժարին իրենցմէ բռնագրաւուած եւ Թուրքիոյ կցուած հայկական պատմական հողերու նկատմամբ որեւէ պահանջէ»:

Գրախօսութեան նիւթ դարձող այս ժողովածուին մէջ տեղ գտած յօդուածները կ'ապացուցեն, որ անոնց հեղինակը ոչ միայն արաբերէն լեզուի, այլեւ մահմետական արաբ քաղաքացիի հոգեբանական նրբութիւններուն յստակ իմացութիւն ունի: Այս արժանիքներուն շնորհիւ, արաբ անհատը դիւրութեամբ կրնայ ընկալել «Արեւ»-ի մէջ անոր առաջնորդող յօդուածները:

«Արեւ»-ի արաբերէն յաւելուածի խմբագիր Մուհամմատ Ռիֆաաթ Իմամ արդարացիօրէն կը յայտնէ այն կարծիքը, որ հրապարակ իջած գիրքը «կարեւոր յաւելում մըն է արաբական գրադարանին մէջ, ինչպէս նաեւ անշրջանցելի աղբիւր մը հայկական նիւթով զբաղուողներու եւ ուսումնասիրողներու համար»:

«Եգիպտահայ հայեացքներ պատմութեան, քաղաքականութեան եւ մշակութային ժառանգութեան վրայ» հատորը իսկապէս գնահատելի աշխատանք մըն է, որ օգտաշատ աշխատութիւն մը ըլլալով, պատիւ կը բերէ թէ՛ գիրքին եւ թէ անոր հեղինակին:

«Ա.»

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԻՆԹԵՐ, ՓՈՐԹՕ ԵՒ ՊԱՐՉԵԼՈՆԱ ԿԸ ՄՕՏԵՆԱՆ ՏԻՏՂՈՍԻՆ

Եւրոպական ազգային ախոյեանութիւնները աստիճանաբար կը մօտենան իրենց աւարտին: Եթէ կարգ մը երկիրներու մէջ ախոյեանութեան տիտղոսակիրին անունը յստակ է, ուրիշներու պարագային պիտի յստականայ յառաջիկայ տասը օրերուն ընթացքին:

Արդարեւ, Իտալիոյ մէջ, վերջին երեք տարի-

ներու ախոյեան՝ Ինթեր Միլանի կազմը շաբաթ մը եւս պիտի համբերէ, պաշտօնապէս յաջորդաբար չորրորդ անգամ ախոյեան հռչակուելու համար, որովհետեւ՝ շաբաթավերջին միայն 2-2 արդիւքնով հաւասարութեամբ մը գոհացաւ Քիեւոյի դէմ իր մրցումին: Միւս կողմէ, Սան Սիրօ մարզադաշտին վրայ, Ա. Մէ. Միլան եւ Եուվենթուս արձանագրեցին 1-1 արդիւնքով հաւասարութիւն մը:

Իտալիոյ ֆութպոլի ախոյեանութեան կը մնայ երեք հանգրուան: Ինթէրի եւ Միլանի միջեւ գոյութիւն ունի եօթ կէտերու տարբերութիւն մը:

ԴԱՍԱՒՈՐՈՒՄ

1. Ինթէր Միլան՝	78 կէտ, 35 մրց. (62-27)
2. Ա. Մէ. Միլան՝	71 կէտ, 35 մրց. (65-30)
3. Եուվենթուս՝	67 կէտ 35 մրց. (62-35)

Սպանիոյ ֆութպոլի ախոյեանութեան 35-րդ հանգրուանի մրցումներուն, 95767 մարզասէրներու առջեւ Պարչելոնա՝ 3-3 արդիւնքով հաւասարութիւն մը արձանագրեց Վիառէալի դէմ: Ռէալ Մարտիտ կրեց եղանակի 7-րդ պարտութիւնը, այս անգամ, ան՝ 3-0 արդիւնքով խոնարհեցաւ Վալենսիայի առջեւ:

ԴԱՍԱՒՈՐՈՒՄ

1. Պարչելոնա՝	86 կէտ, 35 մրց. (103-31)
2. Ռէալ Մատրիտ՝	78 կէտ (79-44)
3. Սեւիլա՝	63 կէտ (51-39)

Փորթուգալի, Հոլանտայի, Անգլիոյ, Սկովտիոյ, Գերմանիոյ ախոյեանութեանց դասաւորումները համապատասխանաբար կը գլխաւորեն Փորթօ, Էյ. Զէթ, Ալքմաար, Մանչեսթըր Եունայթըտ, Ռէյնճըրզ եւ Վոլֆսպուրկ:

Ֆորմիւլա 1

ՊԱԹԸՆ ՇԱՀԵՑԱՒ ՍՊԱՆԻՈՅ ԿՐԱՆ ՓՐԻՆ

Ճենսըն Պաթընի մարզական փայլուն տարեշրջանը շարունակուեցաւ, երբ վերջինս շահեցաւ Ֆորմիւլա 1 ինքնաշարժներու Սպանիոյ կրան փրին: Անոր խմբակիցը՝ Ռուպենզ Պարիքելլօ երկրորդ հանդիսացաւ:

Նշենք, թէ Ֆորմիւլա 1-ի ախոյեանութեան գծով այս տարուան կատարուած հինգ հանգրը-

ւաններէն չորսը աւարտած են Ճենսըն Պաթընի յաղթանակով:

Ֆորմիւլա 1-ի 6-րդ կրան փրին տեղի պիտի ունենայ Մայիս 24-ին Մոնաքոյի մէջ:

ՍԱՖԻՆԱ ՇԱՀԵՑԱՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄՐՑԱՇԱՐՔԸ

23-ամեայ Տինարա Սաֆինա շահեցաւ թենիսի Իտալիոյ միջազգային մրցաշարքը: Աւարտական մրցումին, Սաֆինա՝ 6-3, 6-2 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Սվեթլանա Քուզնեցովան: Նշենք, թէ անցեալ Կիրակի օր, Քուզնեցովա՝ շահած էր Շթութկարթի միջազգային մրցաշարքը, աւարտական մրցումին պարտութեան մատնելով Սաֆինան: Միւս կողմէ, Նովաք Տիուքովիչ շահեցաւ թենիսի Պելկրատի միջազգային մրցաշարքը: Աւարտական մրցումին 23-ամեայ սերպը 6-3, 7-6 արդիւնքով պարտութեան մատնեց Լուքաս Քոյոթը:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

֍ Մանչեսթըր Սիթի խումբը 18 միլիոն սթերլին գումար մը վճարելու պատրաստակամութիւն յայտնեց ունենալու Լիվըրփուլի 26-ամեայ սպանացի միջնապահ Չապի Ալոնզօն:

֍ Լիվըրփուլ ակումբի պատասխանատուները, յառաջիկայ տարեշրջանին համար, իրենց կազմը զօրացնելու նպատակով 64 միլիոն սթերլինի գումար մը փոխանցած են մարզիչ Ռաֆայէլ Պենիթէզին: Սակայն, անոնք նախապայման դրած են, որ Պենիթէզ վաճառէ 11 մարզիկներ, ներառեալ Ռայըն Պապէլը եւ Անտրէա Տոսենան:

֍ Մանչեսթըր Եունայթըտի եւ Արժանթինի

ազգային խումբին յառաջապահ Գարլոս Թեվէզ յայտարարեց, թէ պիտի լքէ Օլտ Թրէֆըրտի ակումբը եւ միանայ անոր մրցակից ակումբի մը:

֍ Սկովտիական Սելթիք ակումբը կը փորձէ ձեռք բերել Մայքըլ Օուընը: Սելթիքի պատասխանատուները շաբաթական 50 հազար սթերլինի գումար մը խոստացած են Օուընին: **(Շար.ը տեսնել՝ էջ 4)**

ՊԱՀՈՒԱԾ ԲԱՌ

Ո	Չ	Ր	Ր	Ա	Ր	Ա	Ն	Ի	Ծ	Հ	Ծ	Ն	Ա	Տ	Ա	Մ	Ն	Ո	Մ
Կ	Պ	Ի	Ի	Ի	Ր	Ռ	Ր	Ի	Ր	Ա	Ի	Ն	Ի	Ր	Բ	Ա	Ի	Ի	Ա
Ի	Ա	Կ	Խ	Ի	Ո	Լ	Ր	Ա	Ր	Ո	Ր	Ա	Ա	Ա	Ն	Ն	Ո	Ր	Դ
Ո	Ռ	Լ	Ա	Ա	Լ	Ի	Տ	Ո	Գ	Ն	Ա	Ժ	Ր	Ր	Ա	Կ	Ն	Կ	Ա
Բ	Ա	Գ	Ի	Ն	Կ	Ա	Ի	Ն	Ե	Ի	Ր	Ա	Ա	Ա	Ջ	Ա	Ա	Ա	Մ
Բ	Կ	Ա	Տ	Ա	Պ	Ն	Ա	Ր	Ղ	Ա	Լ	Մ	Գ	Պ	Դ	Մ	Կ	Ն	Ա
Ա	Ա	Ռ	Լ	Ի	Ա	Կ	Ա	Ն	Ջ	Ա	Լ	Ո	Ի	Ր	Ա	Ի	Ա	Ո	Հ
Ջ	Ն	Ն	Ա	Կ	Ա	Ծ	Ա	Ա	Կ	Ն	Ա	Ի	Ա	Պ	Ե	Տ	Մ	Ց	Ա
Մ	Է	Կ	Ա	Տ	Ա	Կ	Ն	Ր	Ա	Ի	Ց	Ց	Պ	Ո	Ի	Թ	Կ	Ր	Պ
Ա	Ա	Կ	Ա	Կ	Ր	Ի	Ա	Յ	Կ	Ջ	Մ	Ի	Ի	Ղ	Ո	Ն	Է	Ե	Ա
Հ	Ա	Մ	Ա	Ր	Ա	Կ	Ա	Լ	Ա	Ա	Ա	Ի	Կ	Պ	Տ	Բ	Տ	Ի	Ր
Ն	Ր	Ն	Ի	Ր	Ն	Ր	Ա	Ժ	Ն	Կ	Ն	Ա	Ի	Ա	Ա	Ա	Ե	Ա	Տ
Ա	Կ	Ն	Ա	Կ	Հ	Ն	Ա	Ր	Ք	Ա	Ե	Դ	Ն	Տ	Կ	Ր	Ի	Ռ	Ժ
Ր	Դ	Ր	Ա	Շ	Ո	Մ	Ի	Ն	Ն	Խ	Լ	Ա	Ա	Ա	Ա	Ա	Ա	Ա	Ա
Շ	Կ	Լ	Ա	Ր	Ա	Լ	Ա	Ս	Ն	Ա	Լ	Յ	Ն	Կ	Տ	Պ	Ս	Պ	Ն
Ղ	Ե	Ղ	Ի	Ն	Ա	Շ	Կ	Ո	Ի	Ղ	Բ	Ա	Ո	Տ	Տ	Ա	Ն	Ա	Գ
Լ	Ա	Ղ	Ա	Գ	Ի	Ջ	Ի	Բ	Ո	Ո	Ց	Ց	Ր	Հ	Ի	Ն	Կ	Ր	Հ
Խ	Ն	Կ	Ա	Տ	Ա	Տ	Ն	Ր	Մ	Ո	Տ	Ո	Ր	Ո	Վ	Ա	Ց	Ն	Ա
Ա	Ք	Ն	Ա	Կ	Ա	Ր	Ա	Ա	Ի	Ա	Լ	Մ	Ա	Ն	Ո	Ղ	Ա	Կ	Կ
Գ	Ե	Ղ	Ա	Ն	Ի	Կ	Ա	Մ	Գ	Ո	Շ	Կ	Ա	Ն	Հ	Ն	Ա	Ր	Շ

Պահուած բառը՝ ԿԼՈՐ ՋԵՐԵՒԱՆԴ *(7 տառ)*

Նախորդին պատասխանը՝ ՍՈՍՈՐԴ

ԱԺԱՆ
ԱԼԻՒՐ
ԱԾԱԿԱՆ
ԱԿԱՆՋԱԼՈՒՐ
ԱԿՆԿԱԼԵԼ
ԱՆԱՏԱԿ
ԱՆՀՆԱՐ
ԱՆՍԱԼ
ԱՆՐԱԿ
ԱՊԻԿԻ
ԱՌԱՊԱՐ
ԱՌԼԻ (2)
ԱՐԱԳԻԼ (2)
ԱՐԱԿԱՆ
ԱՐԿՂ
ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ
ԱՒԱՏ
ԱՒԵՐԱԿՈՅՏ

ԲԱԳԻՆ
ԲԱԶՄԱՀՆԱՐ
ԲԱԼԽԻՐ
ԲԱՐԱՊԱՆ
ԲԲՈՒԿ
ԲՆԱԶԴ

ԳԱՆՁԱՐԱՆ
ԳԱՐԱՒ
ԳԵՂԱՆԻ
ԳԵՂՋԿԱԿԱՆ
ԳՐԵԹԷ

ԺԱՄԱՆԱԿ
ԺԱՄՈՒՑ
ԺԱՆԳ
ԺԱՆԳՈՏԻԼ
ԺՐԱՋԱՆ

ԿԱԽԻՉ
ԿԱՆԳՈՒՆ
ԿԱՏԱԿ
ԿԱՏՈՒ
ԿԱՐԿԱՆԴԱԿ
ԿԱՐՈՂ
ԿԵԱՆՔ
ԿԼՈՐ
ԿՆՏԱՆԱԼ
ԿՈՒՂԲ
ԿՐԱՆԻՏ
ԿՐԻԱՅ

ՀԱՄԱԴԱՄ
ՀԱՄԱՐԱԿԱԼ
ՀԱՍԱԿԱԿԻՑ
ՀՆԱՐՔ
ՀՈՅԼ
ՀՈՎԻՏ
ՀՐԱԿԷՋ
ՀՐԱՏԱՊ

ՄԱԿԱՆՈՒՆ
ՄԱՀԱՊԱՐՏ
ՄԱՄԻԿ
ՄԱՆԵԼ

ՄԱՆԿԱՄԻՏ
ՄԱՆՈՂԱԿ

ՆԱԽԱՊԵՏ
ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ
ՆԺԱՐ
ՆԻՋԱԿԱԽԱՂ
ՆՊԱՏԱԿ

ՇԱՂԱԽ
ՇԱՄԲ
ՇԱՐԺԱՊԱՏԿԵՐ
ՇԱՐՈՒՆԱԿԱԿԱՆ
ՇԵՂԱԿԻ
ՇԻՆԱՐԱՐ
ՇԻՐԻԿ
ՇԿԱՀ
ՇՆԱՏԱՄ
ՇՈՄԻՆ

ՈԼՈՐՏ
ՈՐՈՎԱՅՆ
ՈՒՍԻՆ
ՈՒՐԻՇ
ՈՒՐԿԱՆՈՑ

ՊԱՌԱԿԱՆ
ՊԱՏԻՒ
ՊԱՐԱՊ
ՊԱՐԱՐՏ
ՊԵՏԱԿԱՆԱՑՈՒՄ
ՊՆԱԿ
ՊՈՂՊԱՏ

ՍՈՒՏՈՔՈՒ

						2		
		5	6	4				
4		2			3	1	5	
		6					7	
	1						9	
	9					3		
	7	1	5			9		6
				1	8	4		
		3						

Հորիզոնական եւ ուղղահայեաց 9 շարքերով եւ սիւնակներով (9x9) կազմուած գծացանցը բաղկացած է իւրաքանչիւրը 9 քառակուսի հաշուող 9 բաժիններէ (3x3): Իւրաքանչիւր քառակուսիի մէջ թուանշան մը զետեղել՝ այնպէս մը, որ հորիզոնական իւրաքանչիւր շարք, ուղղահայեաց իւրաքանչիւր սիւնակ ունենայ 1-էն 9 թուանշանները՝ իւրաքանչիւր թուանշան ՄԷԿ ԱՆԳԱՄ գործածել: Սկսելու համար՝ կարգ մը թուանշաններ իրենց ճշգրիտ քառակուսիներուն մէջ զետեղուած են:

Նախորդին Լուծումը

7	1	5	3	8	4	2	9	6
3	8	2	9	5	6	7	4	1
6	9	4	1	7	2	8	5	3
5	7	3	6	9	8	1	2	4
8	6	1	2	4	5	9	3	7
4	2	9	7	3	1	5	6	8
9	4	8	5	6	7	3	1	2
1	5	7	4	2	3	6	8	9
2	3	6	8	1	9	4	7	5